"गृहा वास्तुशास्त्रोदधौ राजयोग्या
अनन्ता हि सन्त्यत्र तेभ्यः कियन्तः ।
मयोक्ताश्च योग्या नृपाणां समृद्ध्यै
सुशोभान्वितास्ते च कल्याणदाश्च ॥
त्रिशालं गृहं दिक्त्रये ह्रस्वयुग्मं
मुखे वीथिकाग्रे च षड् दारुमध्यम् ।
गुणालिन्दचातुर्द्दिशं चैकवक्त्रं
गवाक्षञ्च कोणे च भद्रे विधेयम् ॥
मुखे भद्रके श्रीधरं माण्डयुक्तं
तथा भूमिका पञ्चसप्तैकभूम्याम् ।
विनाच्छादनं मण्डपं वेदवक्त्रै
रिपुघ्नं गृहं राज्यवर्द्धन्यमेतत् ॥
मध्ये निम्नन्त्वङ्गणाग्रं तथोच्चैः
शस्तं दैवं पुत्त्रनाशाय गेहम् ।
स्तम्भश्रेणी मध्यमानेन कार्य्या
न्यूनाधिक्ये नैव पूज्या न च श्रीः ॥
हीनस्तम्भे शालयोर्बाह्यपट्टे
नो वेद्यः स्यादन्यतो वेध एव ।
भूमेर्ज्ञेयं रुद्रसंख्याप्रमाणं
तुल्या नेष्टा वर्द्धमानाः शुभाः स्युः ॥
सार्द्धत्रयेन विभजेत् करतत्त्वसंख्य-
मध्ये नवांशमुदितञ्च करार्द्धभित्तिः ।
स्तम्भाश्च षोड़शगृहेऽपि च भद्रकेषु
दन्तैर्मिताश्च सकलासु चतुर्मुखं स्यात् ॥
भद्रे च भूमिद्वयमूर्द्धमाण्डं
सार्द्धत्रिभूमं कथितञ्च गेहम् ।
प्रतापवर्द्धन्यमिदं नृपाणां
लक्ष्मीविलासञ्च वदामि तस्मात् ॥
स्तम्भा दश दश भद्रञ्चैकं
षोड़शमध्ये तत्समरूपम् ।
मदनशरावनिमाण्डसमेतं
लक्ष्मीः कर्म्मकरोति च नित्यम् ॥
भागाः पञ्चगुणाश्च पञ्च भवनं षड्विंशता
स्तम्भकैः
कुड्ये चार्द्धपदे च नन्दपदकैर्भद्रं चतुर्द्वारकैः ।
भद्रे वैगुणभद्रकाणि सकलेऽष्टाशीतिका स्तम्भका,
माण्डं भूत्रितये च सार्द्धशरभूः स्याच्छ्रीनिवास
गृहम् ॥
मध्ये स्तम्भशतञ्च भागसमके भित्तिश्चतुर्द्वारकं
सप्तांशाद्रिशरांशरामसहितं भद्रं चतुस्त्रिंशता।
षट्त्रिंशत् द्विशती च ते तु सकलः स्तम्भाः
क्षितौ पूर्व्वतो
नाम्ना तत् कमलोद्भवञ्च कथितं भूम्यर्द्धसप्ता-
न्वितम् ॥
हर्म्यस्योदयकं विभज्य नवधा कुम्भी भवेद्भागतः
पादोनं भरणं शिरश्च कथितं पट्टः सपादो
भवेत् ।
स्तम्भः पञ्चपदोनभाग उदितः कोणाष्टवृत्तस्तथा
भागार्द्धेन जयन्तिका निगदिता सा तन्त्रकस्यो
परि ॥
गृहस्योदयं दिग्विभागैर्विभाज्यं
द्विभागेन कक्षासनं वेदिका स्यात् ।
त्रिभागेन तत्कण्ठतो निम्नमेवं
गृहस्योदयार्द्धेन पीठं नृपाणाम् ॥
उत्तानपट्टो नृपमन्दिरेऽसौ
हस्ते च हस्ते द्वियवोन्नतः स्यात् ।
पाषाणतः सौख्यकरो नृपाणां
धनक्षयं सोऽपि करोति गेहे ॥
सुधेष्टके शर्करया वियुक्ते
सकर्करैस्तैः सुदृढ़ा गृहे भूः ।
शस्ता न शस्तं भवनेषु चित्रं
कपोतगृध्नाः कपिकाकरौद्रम् ॥
शुद्धोऽलिन्दविशेषतश्च सकला भूम्यौच्चरण्ड्या-
न्विता
छाद्येनाप्यथ मत्तवारणयुतं माण्डं तथार्द्धो-
दयम् ।
मौड़ो भद्रचतुष्किकाभिरुदितो मण्डेन युक्त-
स्तथा
मल्लैस्तुल्यसपादकैस्तु मुकुलो वा शीर्षकैः
शेखरः ॥
राज्ञो गृहं छन्दचतुयं स्यात्
तथैव घण्टाकलसेन युक्तम् ।
तुङ्गारसंज्ञस्त्वथ सिंहकर्णः
प्रासादके तेऽपि षड़ेव शस्ताः ॥
षड् जातिगेहं तृणपर्णपट्टै-
र्वंशैः कड़ैर्वापि मृदा शिलाभिः ।
छत्रं प्रकारैः कथितञ्च षड्भि-
र्लोकप्रसिद्ध्या च परीक्षणीयम् ॥"
इति राजगृहादि ॥*॥
"वामे भागे दक्षिणे वा नृपाणां
त्रेधा कार्य्या वाटिका क्रीड़नार्थम् ।
एकद्वित्रिर्द्दण्डसंख्या शतं स्यान्-
मध्ये धारामण्डपं तोययन्त्रैः ॥
क्षेत्रं सप्तविभागभाजितमतो भद्रञ्च भागत्रयं
तन्मध्ये जलवापिकाजिनपदैरेकांशतो वेदिका
स्तम्भैर्द्वादशभिश्च मध्यरचितः कोणेषु कूपान्वितः
कर्त्तव्यो जलयन्त्र एष विधिवत् भोगाय भूमी-
भुजाम् ॥
तस्यां चम्पककुन्दजातिसुमनोवल्ल्यः सुनि-
र्व्वालुका
जातीहेमसमानकेतकिरपि श्वेता तथा
पाटला ।
नारङ्गः करणा वसन्तलतिका चारक्तपुष्पादिकं
जम्बीरो वदरी च पूगमधुका जम्बूश्च चूतद्रुमाः॥
मालूरः कदली च चन्दनवटावश्वत्थपथ्याशिवा-
चिञ्चाशोककदम्बनिम्बतरवः खर्ज्जूरिका
दाड़िमी ।
कर्पूरागुरुकिंशुका हयरिपुः पुन्नागको निम्बुकी
प्रोक्ता नागलता च बीजनिभृता स्यात् तिन्दुकी
लाङ्गली ॥
द्राक्षैला शतपत्रिका च वकुला धत्तूरकंको-
लकौ
शालस्तालतमालकौ मुनिवरौ मन्दारपारि-
द्रुमौ ।
अन्ये भोज्यविचित्रखाद्यसुफलास्ते रोपणीया
बुधैः
यद्याप्नोति न भूतले शुभतरूंस्तच्चम्पकान्
वापयेत् ॥
आस्थानं प्रतिषेचनाय च घटीयन्त्रस्तुषारोद्भवे
दोला स्त्रीजनखेलनाय रुचिरे वर्षावसन्तोत्-
सवे ।
बालाप्रौढ़वधूसुमध्यवनितागानैर्मनोहारिभि-
र्ग्रीष्मे शारदकेऽथ शीतलजलक्रीड़ा शुभे
मण्डपे ॥
इति वाटिका ॥*॥
"तुरङ्गमाणां गृहवामभागे
शाला चतुःषष्टिकरा विधेया ।
शतार्द्धतो मध्यमिका च दैर्घ्ये
कनीयसी तैर्दशभिर्विहीना ॥
व्यासे च ज्येष्ठा तिथिहस्तमाना
त्रयोदशैकादशकैः क्रमेण ।
तद्बाह्यभित्तिश्च करप्रमाणा
पञ्चार्द्धपञ्चाब्धिकरोदया स्यात् ॥
तेजोहानिमपीहया विदधते पूर्व्वापरास्या
नृणां
ते याम्योत्तरतो मुखादि सततं कीर्त्तिर्यशो
धान्यकम् ।
कर्त्तव्यो धिषणं प्रतीह कलसस्थानं द्विहस्तोदयं
तस्यास्तोरणमच्छ्रितञ्च मुनिभिर्हस्तैः सुशोभा-
न्वितम् ॥
षष्ट्या साधुहयाङ्गुलैर्निगदितो वेदाङ्गुलेनाधिकः
श्रीवत्सस्त्वहिलाव एव च मनोहारी द्विसप्ता-
ङ्गुलः ।
रागाद्यङ्गुलकैस्तु वाजिविजयोऽशीत्या तथा
भैरवः
शान्ताख्यस्तु युगाष्टमात्र उदये मानं हरेः
सप्तधा ॥"
इत्यश्वशाला ॥ * ॥
"सिंहद्वारं पूर्व्वमानेन कार्य्यं
त्रिद्व्येका वा मालिका स्तम्भशीर्षे ॥
स्यातां मध्ये ताड़कौ रक्षणार्थं
तुल्यौ भागेनाधिकौ वापि सार्द्धौ ॥
भागे दक्षिणवामके च करिणां शाला हरे-
र्द्वारतः
कर्त्तव्या सुदृढ़ोन्नता च कलसैर्घण्टादिभि-
र्भूषिता ।
संकीर्णो रसनो नगैर्निगदितो मन्दा मृगा-
श्चाष्टतः
सर्वेषूत्तमभद्रजातिरुदितो नन्दैः करैरुच्छ्रितः ॥
इति गजशाला ॥*॥
"अष्टोत्तरहस्तशतं पृथुत्वे
नृपालयं चोत्तममेव तस्मात् ।
अष्टाभिरष्टाभिरतो विहीनं
पञ्चैव भागाधिकतोऽपि दैर्घ्ये ॥
अशीतितो रागकरैश्च हीनाः
पञ्चालया भूपसुतप्रियाश्च ।